

Muistilista rehualalle afrikkalaisen sikaruton, lintuinfluenssan ym. ajankohtaisten tartuntariskien varalta

Taudinaiheuttajia ovat bakteerit, virukset, loiset, alkueläimet, sienet, bakteeri- ja homemyrkyt.

Taudinaiheuttajat siirtyvät eläinyksilöstä toiseen mm.:

- kosketuksen kautta (esim. pälvisilja, ulkoloiset)
- eritteiden kautta
  - uloste (salmonella, lintuinfluenssavirukset)
  - sierainerite (esim. hengitystievirukset ja -bakteerit)
- elävien vektoreiden välityksellä
  - ihmiset (esim. salmonella, erilaiset virukset)
  - vertaimevät hyönteiset (esim. bluetongue-virus)
  - luonnonvaraiset linnut (esim. salmonella, lintuinfluenssavirukset)
  - jyräjät (esim. salmonella, sikadysenteria)
  - muut eläimet
- mekaanisten levittäjien välityksellä
  - kuljetuskalusto
  - työvälineet

Taudinaiheuttajien kestävyys vaihtelee huomattavasti:

- Useimpiin taudinaiheuttajiin tehoavat happamet (pH alle 4) tai emäksiset (pH yli 11) desinfiointiaineet.
- Huom! Afrikkalaista sikaruttoa aiheuttava virus on erityisen kestävä; siihen tehoavat desinfiointiaineet, joiden käyttöliuoksen pH on joko alle 3,9 tai yli 13,4. Suositukseen Virkon S 1 % tai vastaavat tai hypokloriitti 2 %.
- Kuumennus tuhoaa taudinaiheuttajia tehokkaasti; teho riippuu lämpötilasta, kuumennukseen käytetystä ajasta ja kuumennettavasta materiaalista.
- Kylmässä useat taudinaiheuttajat säilyvät hyvin. Talviaikana on syytä varmistaa, että käytettävä desinfiointiaine toimii myös alhaisissa lämpötiloissa, esim. alkoholipohjaiset desinfiointiaineet, kuten Excitol 20 P tai vastaavat.

Rehujen ja rehuraaka-aineiden tuonti

Tuontirehuihin (sisämarkkinakauppa ja EU-alueen ulkopuolelta tuonti) liittyvää salmonellariskiä hallitaan sekä lakisääteisin toimin että ETT:n positiivilistan sääntöihin perustuen. Jotta myös esim. afrikkalaisen sikaruton (ASF) tai lintuinfluenssan (AI) kaltaisten virustartuntojen leviäminen kansainvälisten rehkuljetusten mukana voidaan estää, on erityisesti riskialueilta* tuonnissa huomioitava seuraavaa:

Kuljetuskalusto

- Kuormatila on puhdistettu ja desinfioitu ennen rehun lastausta.
- Kuljettajan jalkineet ja ajoneuvon ohjaamon jalkatila desinfioidaan riskialueella sijaitsevalta tehtaalta lähdeittäessä.
- Suomeen saavuttaessa noudatetaan Eviran ohjetta EU:n alueen liikenteessä olevien eläinten ja tavaroiden kuljetusajoneuvojen desinfiointista. Ajoneuvo tulee pestä ja desinfioida asianmukaisesti ennen seuraavaa kuljetusta.

Välivarastointi Suomessa

- Ulkomailta – varsinkin riskialueelta – tuleva rehkuljetuskalusto ei aja suomalaisille tiloille.
- Välivarastoinnin aikana tehdään salmonellatutkimus rehuerästä positiivilistan sääntöjen mukaisesti. Rehu toimitetaan tehtaalte tai tilalle/rahtisekoittajalle vasta, kun negatiivinen salmonellatutkimustulos on saatu.

Rehut tuodaan vain säkkitaravana

- Käytössä vain uudet säkit/suursäkit.
- Säkkien pinnan desinfiointi Suomessa ennen tilalle toimitamista riskialueilta tuotaessa.

Kuljetukseen käytetään uusia, kertakäyttöisiä kuormalavoja

- Ulkomaiset kuormalavat vaihdetaan uusiin lavoihin tai muu-

hun kotimaiseen kuljetuskalustoon ennen tilalle toimittamista.

- Riskialueilta (ASF, AI) ei viedä ulkomaisia kuormalavoja suomalaistiloille!

Rehun jakelu tiloille

Rehunkuljetukset suunnitellaan siten, että

- Jalostusyksiköt aina reitillä ensimmäisiksi (esim. broileriemotilat, Sikavan erityistason sikalat).
- Mahdolliset riskitilat jätetään reitin viimeisiksi (esim. salmonellatilat, lintuinfluenssan tms. aiheuttamien rajoitusvyöhykkeiden sisällä olevat tilat)

Kuljettaja

- Mene eläinsuojaan vain omistajan luvalla ja läsnä ollessa!
- Vältä tarpeetonta liikkumista eläinsuojassa ja eläinten koskettelua!
- Mikäli jostain syystä kuitenkin joudut käymään eläinsuojassa, käytä suojavaatetusta:
  - a) Tilan suojavaatetus: saappaat, takki/haalari, päähine
  - b) Oma helposti puhdistettava/vaihdeettava vaatetus; jos käytetään omia kenkiä, voi niiden päälle vetää kertakäyttösuojat tai kengät on puhdistettava ja desinfiointava hyvin (esim. desinfiointiainetta sumutepullossa)
- Huolehdi henkilökohtaisesta hygieniasta riittävällä käsien pesulla (käytä tarvittaessa desinfiointiainetta) ja käytä aina puhtaita työvaatteita.
- Huolehdi oman kuljetuskalustosi siisteydestä (ohjaamon jalkatila, kuormatila, letkut, jne.) laatusopimusten edellyttämällä tavalla.
- Muistuta asiakastiloja siitä, että rehkuljetusreitit ja purkupaikan tulee olla kovapohjainen ja kuiva kaikkina vuodenaikoina!

Toiminta mahdollisten tartuntojen aiheuttamilla rajoitusvyöhykkeillä Suomessa

Huomioi, että eläinlääkintälainsäädäntöön perustuvat kuljetusajoneuvojen viralliset puhdistus- ja desinfiointivaatimukset koskevat tartuntatiloilla tai niiden ympärille muodostetuilla rajoitusvyöhykkeillä sijaitsevilla pitopaikoissa käyviä rehukuljettajia.

Rahtisekoitusta ei suositella rajoitusvyöhykkeillä sijaitsevilla tiloilla, vaan suositellaan teollisen rehun käyttöä.

Rehukuljetukset esim. lintuinfluenssan vuoksi muodostetuille rajoitusvyöhykkeille

Virkaeläinlääkärin tulee velvoittaa lintujen pitopaikoista vastuussa olevat toimijat huolehtimaan, että pitopaikoissa käyvien henkilöiden ajoneuvot pestään ja desinfioidaan tarpeellisilta osin pitopaikasta poistuttaessa, jos ajoneuvot ovat voineet saastua käynnin yhteydessä.

Tulkinta:

Jos autojen renkaat, ulkopinnat, letkut tms. ovat tilalla likaantuneet, ne tulee desinfioida esim. reppuruiskulla suihkuttamalla desinfiointiaineliuosta ennen pitopaikasta poistumista

Samoin pitopaikoissa käyville henkilöille on varattava mahdollisuus pitopaikan sisään- ja uloskäynnin yhteydessä jalkineiden desinfiointiin desinfiointialtaassa sekä käsien pesuun ja desinfiointiin. Pitopaikoissa kävijät veloitetaan pukeutumaan vain kyseisessä pitopaikassa käytettäviin suojavaatteisiin, vaihtamaan jalkineet eläinsuojan sisään- ja uloskäynnin yhteydessä niin, että eläinsuojassa käytettävien jalkineitten ja eläinsuojan ulkopuolella käytettävien jalkineitten jalanjäljet eivät kohtaa, sekä pesemään ja desinfiomaan kädet eläinsuojaan tullessa ja sieltä poistuttaessa.

Eläintautilain 34 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä on määrätävä, että kuljetusvälineet, joita on käytetty tämän luvun mukaisesti tai poikkeusluvalla sallittuihin siipikarjan, muiden vankeudessa pidettävien lintujen, niiden lihan, munien ja raatojen, siipikarjanrehun, lannan ja käytetyn pehkun kuljetuksiin suojavaiketyöhykkeellä/valvontavyöhykkeellä ja jotka voivat olla lintuinfluenssaviruksen saastuttamia, on ennen uutta kuljetusta ja mahdollisimman pian lastin purkamisen jälkeen pestävä ja desinfioitava.

Hannele Nauholz

Huom! Tarkempia ohjeita antaa paikallinen virkaeläinlääkäri (AVI, valvonta- tai kunnaneläinlääkäri).

*Riskialueita 22.12.2016

Afrikkalainen sikarutto, EU/ADNS 1.1.–20.12.2016, punaiset pisteet ovat ASF-tartunta villisioissa ja siniset ASF-tartunta kotisioissa

